

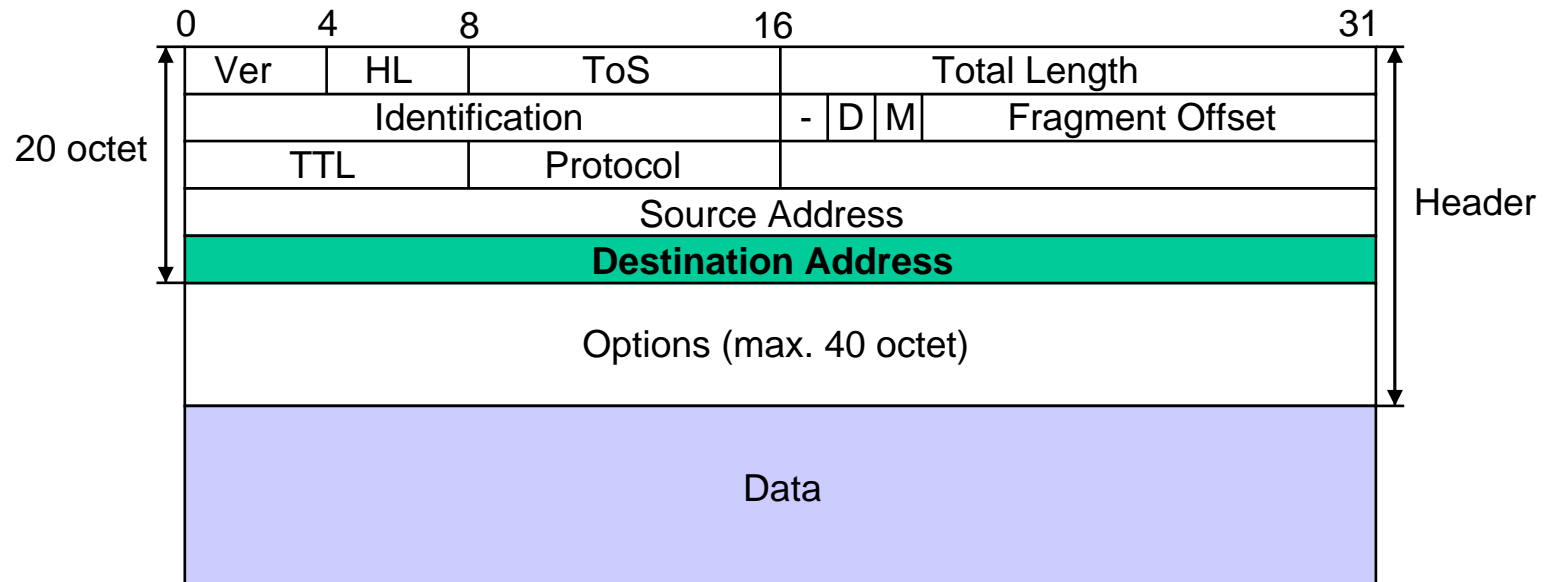
Hálózatok II

2006

3: Az IP Prefix Lookup Probléma – A Trie adatstruktúra

Internet Protocol IP

- Az adatok a küldőtől a cél-állomásig IP-csomagokban kerülnek átvitelre
- A csomagok fejléce tartalmazza a cél IP-címét
  - IPv4: 32 Bit-címek
  - IPv6: 128 Bit-címek

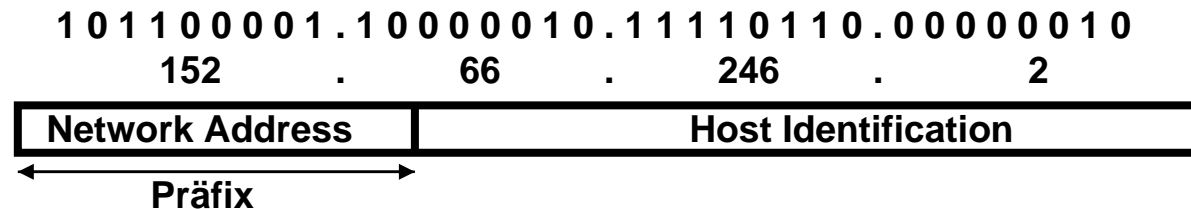

IPv4 Paket

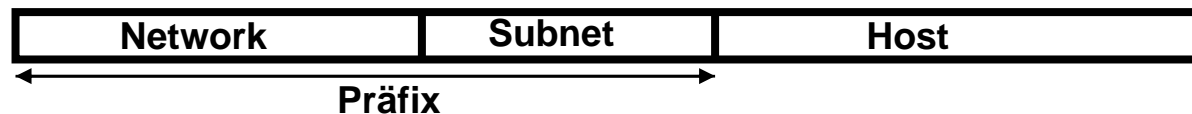
Internet Protocol IP

- Minden csomópont (router) a cél címe alapján dönt, hogy melyik szomszédos csomópontnak kell továbbítania a csomagot
  - Az ehhez szükséges információt minden csomópontban egy forwarding-tábla tárolja

Osztály alapú címzés IPv4-ben: A prefix 8, 16, vagy 24 bit hosszú lehet

Kiterjesztett hálózati cím (Extended Network Address) IPv4-ben:

- Hogyan lehet ezeket az információkat hatékonyan tárolni és megtalálni?

IP Prefix Lookup Probléma

- A címek W hosszúságú bináris sztringek.

Egy router forwarding-táblája R

- bejegyzéseket tartalmaz (x,y) formában
  - x : legfeljebb W hosszú bináris sztring, melynek a neve **prefix**.
 x lehet az üres sztring is, amit ε -nal jelölünk,
  - y : egy a router-ből kivezető link.
- Minden x bináris sztringhez R legfeljebb egy (x,y) bejegyzést tartalmaz.
- A bejegyzések száma a forwarding-táblában N .

Feladat:

- Egy a routerhez érkező csomaghoz, melynek cél-címe k ,
- találjuk meg R -ben azt az (x,y) bejegyzést, melyre teljesül, hogy
  - x prefixe k -nak és
  - x maximális hosszúságú.
- Ezt az x sztringet a **leghosszabb egyező prefix**nek nevezzük
(angol.: best matching prefix, röviden **BMP**)

IP Prefix Lookup Probléma

Példa:

- Legyen $W=5$.
- R bejegyzései: $(0, y_1)$, $(001, y_2)$, $(10, y_1)$, $(110, y_3)$, $(111, y_2)$
- Legyen a cél-cím egy csomagban $k=(00100)$
- A leghosszabb egyező prefix (BMP) ekkor $(001, y_2)$

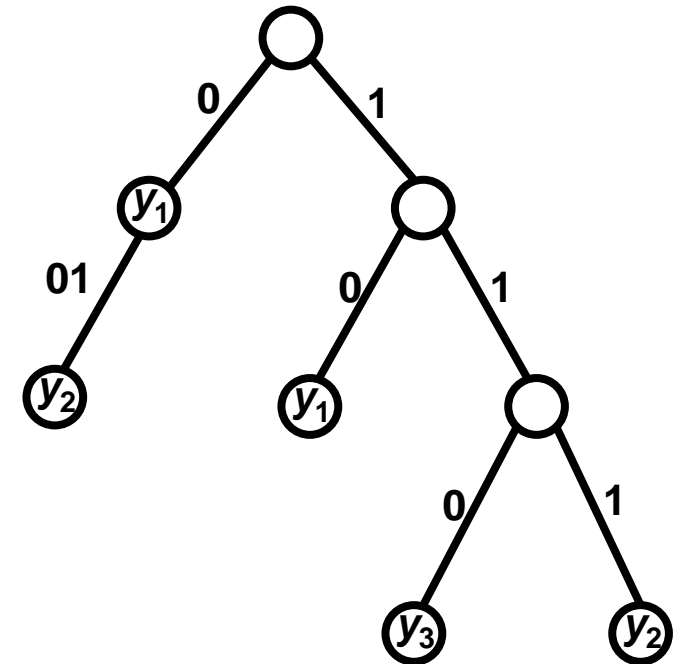
Kívánt tulajdonságok R adatstruktúrájához:

- Gyors BMP keresés (Lookup) minden csomaghoz
  - $O(\log W)$ tárhozzáférés, független N -től (a gyakorlatban 3-4 hozzáférés)
- Alacsony tárigény, azaz $O(N)$
- R aktualizálásának hatékony támogatása, azaz bejegyzések hozzáadásának, törlésének és megváltoztatásának a támogatása. Az ilyen adatstruktúrákat **dinamikus** adatstruktúráknak nevezzük.

IP Prefix Lookup Trie Adatstruktúrával

Egy **Trie** egy keresőfa, amiben

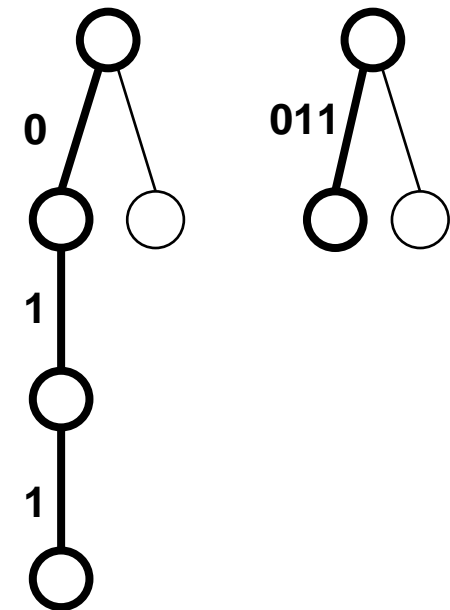
- az élek címkézettek,
- minden v csomópontnál az élek címkei, amik v -t a gyermekeivel kötik össze, különböző jellel kezdődnek,
- minden v csomópont azt a sztringet reprezentálja, ami az élcimkék konkatenálásával az úton a gyökértől v -hez áll elő.

IP Prefix Lookup Trie Adatstruktúrával

Megjegyzés:

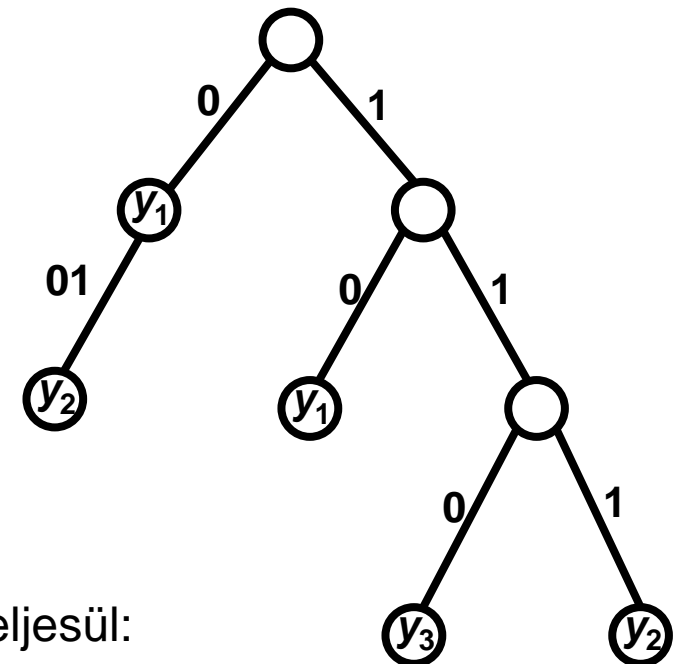
- Gyakran használnak olyan trie-t, melyben minden élcímke egyetlen jelből áll.
- Ha egy trie egy láncot tartalmaz, melyben a csomópontoknak csak egyetlen gyermeke van (és nem reprezentálnak bejegyzést a forwarding-táblában), akkor helyettesíthetjük a láncot egy egyetlen éllel, melynek címkeje az eredeti élek címkeinek konkatenációja.
- Ezt az operációt **úttömörítés**nek nevezzük. Az úttömörítés előnye: a trie csomópontok alacsonyabb száma és ezzel alacsonyabb tárigény.

IP Prefix Lookup Trie Adatstruktúrával

Trie mint adatstruktúra egy forwarding-tábla R tárolására:

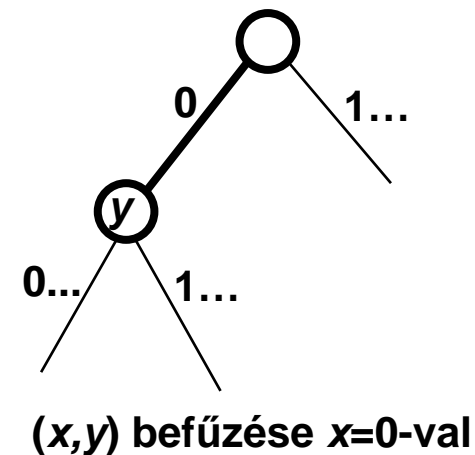
- Az élcimkék bináris sztringek.
- Minden csomópontnak legfeljebb két gyermeke van.
- A címke a baloldali gyermekhez vezető élen 0-val kezdődik, a jobboldalihoz 1-gyel.
- Minden (x,y) bejegyzéshez van a trie-ban egy csomópont, ami x -et reprezentálja. Ebben a csomópontban tároljuk az y linket.
- Minden legfeljebb W hosszú x bináris sztringhez, a trie pontosan egy csomópontot tartalmaz, amely x -et reprezentálja, ha a következő feltételek közül egy teljesül:
  - x az üres sztring, ekkor x a gyökérnek felel meg;
  - R tartalmaz egy (x,y) bejegyzést;
  - R tartalmaz két bejegyzést (x_a,y_a) és (x_b,y_b) , úgy hogy $x0$ prefixe x_a -nak és $x1$ prefixe x_b -nek.

A Trie Konstrukciója

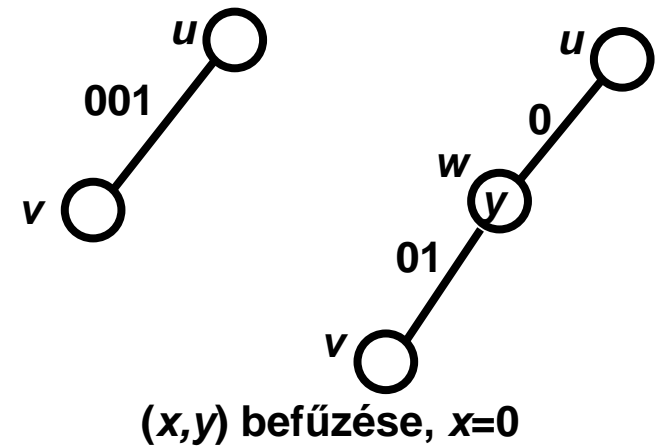
- Kezdetben a trie csak a gyökércsomópontból áll.
- Ezután N bejegyzést tetszőleges sorrendben befűzünk.
- Az (x,y) bejegyzés befűzésekor a gyökérnél indulunk és követjük az utat, amit x definiál:
  - Minden csomópontnál azt az élet követjük, melynek címkeje ugyanazzal a jellel kezdődik, mint x fennmaradó része.
- Az út következőképp fejeződhet be:
  1. Elértük a trie egy v csomópontját, amikor x -et teljesen feldolgoztuk:
Megjelöljük v -t mint csomópontot, ami R egy bejegyzésének felel meg és tároljuk az y linket v -ben. (Ilyen csomópontot röviden **megjelöltnek** nevezünk)

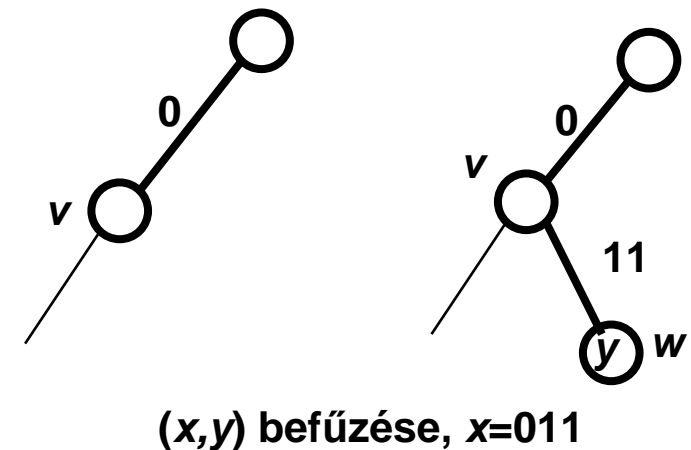
A Trie Konstrukciója

2. Az út egy (u,v) élen végződik, melynek címkéje $\alpha\beta$, az α és β között, mikor x -et teljesen feldolgoztuk:

Letrehozunk egy új w csomópontot (u,v) közepén és az (u,w) élhez az α címkét rendeljük és a (w,v) élhez a β címkét. Az y linket tároljuk w -ben és w -t megjelöljük.

3. Az út egy v csomópontban végződik, mielőtt x -et teljesen feldolgoztuk: Legyen γ az x fennmaradó része. Létrehozunk v -hez egy új w gyermeket és az (v,w) élnek a γ címkét adjuk. Az y linket tároljuk w -ben és w -t megjelöljük.

A Trie Konstrukciója

4. Az út egy (u,v) élen végződik, melynek címkéje $\alpha\beta$, az α és β között, mielőtt x -et teljesen feldolgoztuk:

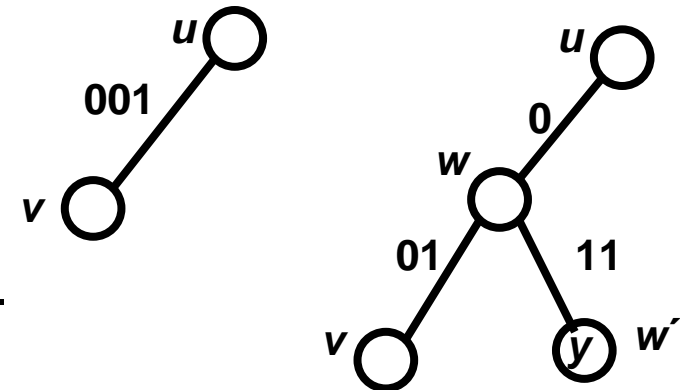
Legyen γ az x fennmaradó része.

A (u,v) élet kettéosztjuk α és β között egy új w csomópont befűzésével.

Létrehozunk w -hez egy új w' gyermeket.

Az (u,w) élnak az α címkét, a (w,v) élnak a β -t és a (w,w') élnak a γ -t adjuk.

Az y linket tároljuk w' -ben és w' -t megjelöljük.

(x,y) befűzése, $x=011$

- Minden bejegyzést be tudunk a trie-ba fűzni $O(W)$ idő alatt
- A teljes konstrukció időigénye: $O(N \cdot W)$

A Trie Tárigénye

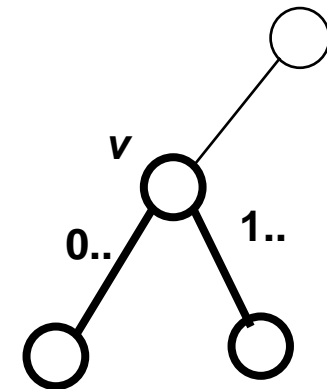
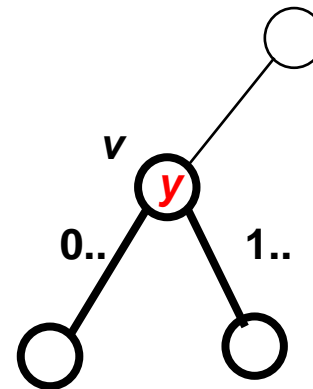
- Minden csomópont tárigénye konstans.
- Minden él tárigénye szintén konstans.
(Feltesszük, hogy egy W hosszú bináris sztring konstans sok számítógép szóban tárolható.)
- Pontosán N csomópont reprezentál a trie-ban egy R -beli bejegyzést, a trie minden más csomópontja belső csomópont, melynek pontosan két gyermeke van (máskülönben, a trie definíciója miatt, ezeket a csomópontokat nem tartalmazná a trie).
- Egy fában, melynek legfeljebb N levele van, legfeljebb $N-1$ belső csomópont lehet melynek (legalább) két gyereke van.
- Ezért a trie legfeljebb $2N-1$ csomópontot és $2N-2$ élet tartalmaz.
- Így a tárigény $O(N)$.

Keresés a Trie-ban

- Legyen k a cél címe, amit keresünk.
- A gyökérben kezdünk és követjük az utat, amit k határoz meg. Közben mindig megjegyezzük az utolsó megjelölt csomópontot, amit már meglátogattunk.
- Ha k -t teljesen feldolgoztuk, vagy ha az út a trie-ban nem hosszabbítható meg k következő bitjével, akkor az utolsó megjelölt csomópont, amit meglátogattunk, reprezentálja a leghosszabb egyező prefixet (BMP).
- Így a BMP keresése $O(W)$ időt igényel.

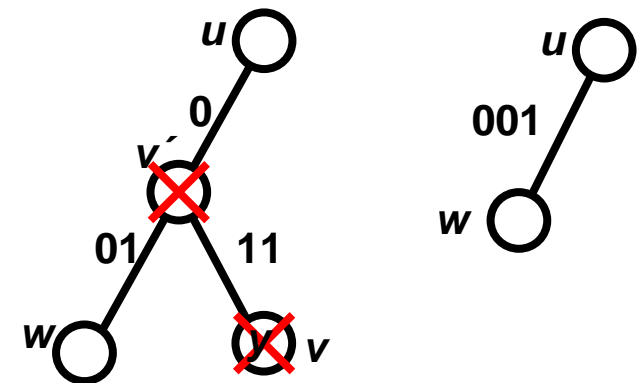
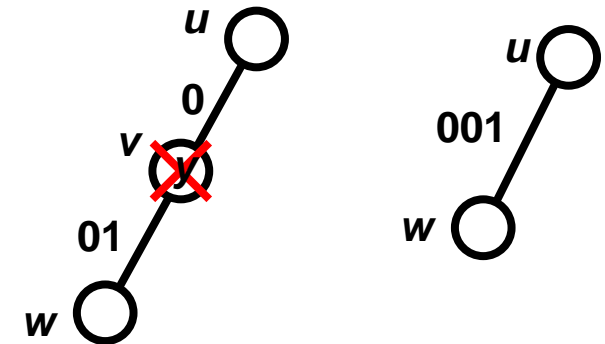
A Trie Aktualizálása

- Legyen (x,y) egy új bejegyzés, amit be kell fűzni. Ez, mint a trie konstrukciójánál, $O(W)$ időt igényelt.
- Legyen (x,y) egy bejegyzés, amit törölni kell.
  - Megkeressük $O(W)$ idő alatt azt a v csomópontot, ami (x,y) reprezentálja.
  - Ha v -nek két gyermeke van, a megjelölést töröljük, de v a trie-ban marad.

A Trie Aktualizálása

- Ha v -nek pontosan egy gyermeke van és v nem a gyökér, akkor töröljük v -t és az éleket, ami v -t a szülőjével és a gyermekével kötötte össze, egy éllé kombináljuk.
- Ha v egy levél, akkor töröljük v -t. Ha v szülője v' nem a gyökér és nem megjelölt, akkor v' -t töröljük és az v' -höz incidens két élet egy éllé kombináljuk..

A Trie Aktualizálása

- Egy bejegyzés törlése $O(W)$ időt igényel.
- Egy (x,y) bejegyzésben, ha csak a linket változtatjuk meg, akkor elég a trie-ban a bejegyzést lokalizálni és y -t megváltoztatni.
Ez $O(W)$ időt igényel.
(Egyébként egy bejegyzés $O(W)$ idő alatt úgy változtatható meg, hogy töröljük és újra befűzzük.)

Tétel 1: A trie adatstruktúrával a forwarding-táblát $O(N)$ tárterületen lehet tárolni. Minden keresés és aktualizálás $O(W)$ időt igényel. A trie felépítésének időigénye $O(N \cdot W)$. □